

UTTAN ÚR HEIMI

Kravdi Bush og Blair í rættin

Heimskendi bretska rithöfundurinn Harold Pinter var fyrradagin í Stockholm og tók ímóti ársins Nobelvirðisloñ í bókmentum. Harold Pinter fékk krabbamein í hálsin fyri trimum árum síðani, og lækarnir hövdu rátt honum frá at fara til Stockholm. Men hann valdi kortini at fara.

Takkarrøða hansara var í stóran mun politísk, men tað kom ikki óvart á áhoyrararnar, tí Harold Pinter hevur ongantíð dult fyri, at hann heldur lítið um George W. Bush, forseta. Tað var kortini ikki bara Bush, sum fékk av grovfýlini, men amerikanskur uttanríkispolitikkur sum heild.

„Síðani seinna heimsbardaga hevur USA styðjað hvørt einasta hernaðareinræðið í heiminum, og amerikanska framferðin hevur verið skipað, harðlig og fullkomiliga eirindaleys, segði tann kendi rithöfundurinn í takkarøðuni.

Harold Pinter var harðliga ímóti, at amerikanarar og bretar lupu á Irak, og tað kriggið gloymdi hann heldur ikki hesaferð.

„Álopið á Irak var ein brotsgerð og ein háðan ímóti allari altjóða löggávu, segði hann og kravdi, at Bush og Tony Blair verða ákærdir og drignir fyri altjóða dómstólin í Haag.

Bretar hækka oljuskatt

Í sambandi við fíggarlógina fyri 2006 hevur bretska stjórnin gjørt av at hækka skattin hjá feløgnum, sum útvinna olju og gass í bretska partinum av Norðsjónum.

Berlingske Tidende skrivar, at danska felagið A.P. Møller er eitt av feløgnum, sum fær sviðan av skattahækkingini. Sambært blaðnum merkir hækkingin, at danska felagið skal gjalda umleið eina hálva milliard krónur meiri í skatti um árið.

Mærsk Olie og Gas, sum er dótturfelag hjá A.P. Møller, keypti fyri fimm mánaðum síðani tiggju framleiðsluoki í bretska partinum av Norðsjónum fyri 18 milliardir krónur. Nú fær felagið heldur minni burturúr, enn tað hevði roknað við.

Nógvir bilar úr Kina

Kinesiska bilframleiðslan veksur so skjótt, at nú útflyta kinesarar fleiri bilar, enn teir flyta inn, sigur BBC.

Útflutningurin tiggju teir fyrstu mánaðarnar í ár var tver ferðir stóri enn í sama tíðarskeiði í fjór, samstundis sum innflutningurin minkaði eitt vet. Í tølum merkir tað, at kinesarar útflytu 135.000 bilar, samstundis sum teir keyptu 128.000 bilar úr øðrum londum. Tað eru yvirhøvur Vietnam, Sýrialand og Algería, sum keypa nógvar bilar úr Kina, men BBC sigur, at kinesarar eru í ferð við at leita eftir betri marknaðum. Eitt nú ætla teir at royna fleiri lastbilar og vöruvagnar á amerikanska marknaðinum.

Tann stóri búskaparvøksturinn í Kina hevur sett ferð á bilframleiðsluna, og sambært BBC eru fleiri bilverksmiðjur í gerð ymsastaðni í landinum. Samstundis hava útlöndskar verksmiðjur fingið sær deildir í Kina.

Nazi-tónleikur væl umtóktur

Tað hóvar týsku myndugleikunum illa, at nazi-tónleikur visir seg at vera rættiliga væl umtóktur ímillum fólk.

Áhugin fyri konsertum við nazi-tónleiki er veksandi, samstundis sum tónelíkahandlarnir siga, at teir selja alt fleiri og fleiri sløgur við nazi-tónleiki, skrivar AP. Men tað er minni enn so alt, sum er lógligt, og í oktober staðfestu myndugleikarnir í landslutinum Brandenburg ikki færri enn 729 brot á lógina.

Myndugleikarnir í Brandenburg siga, at tað er torført at halda eyga við nazi-tónleikinum, tí nógv verður selt í tí duld, men tað er kortini lítil ivi um, at solan er veksandi, siga teir.

Ein býarmynd hvørvur

Nú verður tann seinasti „dupultdekkarin“ í London settur

Í dag verður tann seinasti „dupultdekkarin“ í London tikin úr rutu

FERÐSLA

Arni Joensen:
fartekst@mail.dk

Síðani tann 24. juni í

1954 hava teir eyðkendu reyðu „dupultdekkarnir“ verið ein serligur partur av býarmyndini í London, men nú fer tann seinasti í søguna. Hesin bussurin hevur koyrt á rutuni ímillum Marble Arch og Streatham Garage, men í dag verður hann settur.

Tá „dupultdekkarnir“ vóru í vælsmaktini, koyrdu

ikki færri enn 2.700 bussar av hesum slagnum í gøtumum í London.

Tað sermerka við hesum bussunum er, at teir eru opnir aftan, so fólk kunnu koma uppí ella fara av har. Hetta hevur vist seg at vera gott hjá teimum, sum eru løtt á sær, men vandamikkið hjá øðrum. Í meðal hava vanlukkur við

„dupultdekkarunum“ kravt trý-fýra mannalív um árið, skrivar Reuter úr London.

Vandi fyri fleiri flóðaldum í Suðurasia

Ein amerikanskur granskari ávarar nú um, at vit kunnu vænta fleiri flóðaldur í Indiska Havinum í komandi árum

NÁTTÚRA

Arni Joensen:
fartekst@mail.dk

Um fjúrtan dagar er eitt ár, síðani tann oyðandi flóðaldan skolaði inn yvir strendurnar í fleiri asiatskum londum og kravdi meiri enn 200.000 mannalív.

Flóðaldan stóðst av einum hørðum jarðskjálvta

undir havbotninum við indonesisku oynna Sumatra, og nú ávarar amerikanski professarin Kerry Sieh um, at vit kunnu vænta fleiri jarðskjálvtar og flóðaldur har í komandi árum.

Kerry Sieh sigur, at jarðskjálvtin annan jóladag í fjór byrjaði tiggju kilometrar undir vatnaskorpuni og flutti umleið 100 kilometrar av havbotninum. Tað seinasta árið hevur hann kannað umstøðurnar, og niðurstøðan er, at tað er stórvandi fyri, at tað sama skal endurtaka seg.

Vandin fyri einum nýggjum, hørðum jarðskjálvta er serliga stórvandi á Mentawai-leiðini, sum er nakað sunnan

fyrí jarðskjálvtaekið í fjór, og sambært professaranum akn ein flóðalda haðani gera serliga stóran skaða í teimum báðum indonesisku býunum Pedang og Bengkulu, sum eru har suðuri á Sumatra.

- Okkara meting er, at ein tiggju metrar høg flóðalda kann raka teir báðar býirnar, sigur Kerry Sieh við BBC og visir á, at serliga kring Pedang er lendið sera lágt.

Tann stóri spurningurin er sum vera man, nær ein tilik flóðalda kann koma, men tað veit amerikanski professarin ikki. Hann sigur seg to vera rættiliga visan í, at tey, sum nú eru børn, koma at uppliva tað.

Granskarar vita, at jarð-

skjálvtin við Sumatra annan jóladag í fjór var ikki tann fyrsti. Í 13. öld var ein harður jarðskjálvta har, sum elvdi til stóra flóðald, og tað sama hendi fyri 120 árum síðani.